

Contents	
Introduction	1
1. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
2. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
3. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
4. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
5. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
6. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
7. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
8. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
9. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
10. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
11. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
12. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
13. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
14. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
15. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
16. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
17. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
18. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
19. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11
20. The Role of the Museum in the Preservation of Intangible Cultural Heritage	11

10

Book Review :

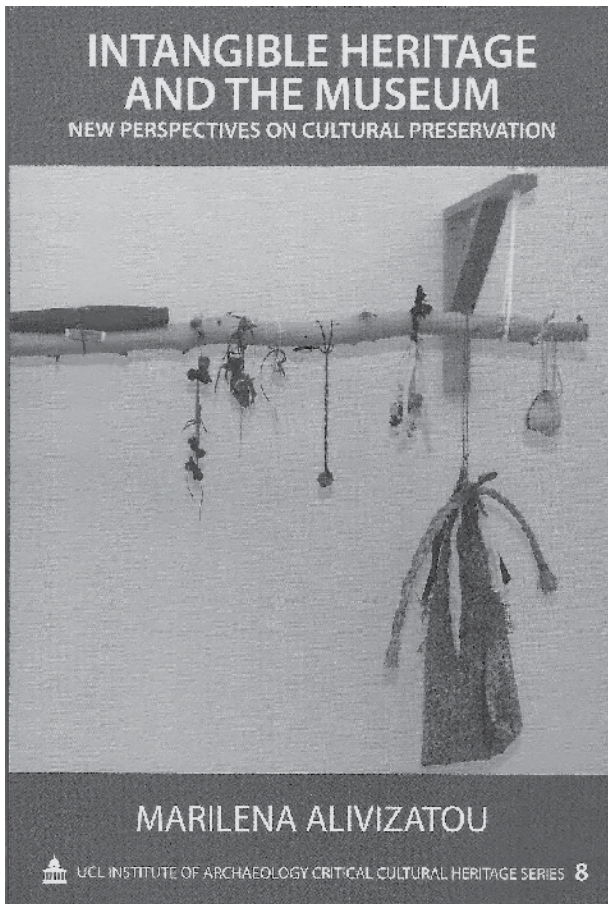
Intangible Heritage and the Museum : New Perspectives on Cultural Preservation

ฐิติพร มีศีล*

Thitiporn Meesil

* นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการมรดกทางสถาปัตยกรรมกับการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หนังสือ Intangible Heritage and the Museum เป็นหนึ่งในหนังสือชุด UCL Institute of Archaeology Critical Cultural Heritage series ซึ่งได้รวบรวมแนวทางปฏิบัติในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยด้านการอนุรักษ์ วัฒนธรรม จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือการนำเสนอผลผลิตทางการวิจัยเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage หรือ ICH) ซึ่งเริ่มต้นในปี ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) จากการประชุมขององค์การระดับนานาชาติอย่าง UNESCO หลายคนรู้จักการประชุมนี้ในนาม The General Conference of UNESCO adopted the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546) การที่ผู้เขียนจับประเด็นเรื่องคุณค่าของ ICH มาเชื่อมโยงกับกิจการพิพิธภัณฑ์นับว่าเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากพัฒนาการของพิพิธภัณฑ์ทั่วโลกในเวลานี้เน้นเรื่องการปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน เนื้อหาในหนังสือสามารถนำมาเปรียบเทียบและต่อยอดงานวิจัยเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่ความเชื่อและความศรัทธาในสิ่งที่จับต้องไม่ได้ (spirit of places, habits, customs, and traditions) ยังมีอยู่มาก ดังจะเห็นได้จากการดูทิศในการออกแบบและสร้างอาคารบ้านเรือน หรือ การดูฤกษ์ยามในการทำกิจกรรมสำคัญๆ อย่างการจัดงานอุปสมบท งาน

Intangible Heritage and the
Museum: New Perspectives
on Cultural Preservation

ผู้แต่ง: Marilena Alivizatos

ชื่อชุด: Critical Cultural

Heritage Series (Book 8)

สำนักพิมพ์: Left Coast Press

เมืองที่พิมพ์: Walnut Creek, CA.

พิมพ์ครั้งที่ 1: June 30, 2012

จำนวนหน้า: 225 หน้า

มงคลสมรส และพิธีเปิดกิจการในธุรกิจต่างๆ ในบางกรณีวิธีปฏิบัติอาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยจากสังคมที่มีการผกผันไปตามกาลเวลา แต่หลักความเชื่อยังคงเป็นตัวขับเคลื่อนให้พิธีกรรมนั้นดำเนินต่อไป นอกจากนี้บริบทในหนังสือยังบอกถึงวิธีการศึกษาความแตกต่างของพิธีกรรมแต่ละแห่งในการนำคุณค่าของ ICH มาตีความเพื่อทำหน้าที่อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน แทนที่จะเป็นการนำเสนอวัตถุที่มีคุณค่าต่อคนในสังคมเพียงอย่างเดียว

ประเด็นที่น่าสนใจจากหนังสือเล่มนี้คือ

วิวัฒนาการของงานพิธีกรรม: จากการให้ความสำคัญกับวัตถุเพียงอย่างเดียวเข้าสู่การให้คุณค่าทางความทรงจำของวัตถุ

เมื่อ 20 ปีที่แล้ว หากมีคำถามว่าพูดถึงพิธีกรรมแล้วนึกถึงอะไรหลายคนให้คำตอบว่า “ที่เก็บของเก่า” แม้ว่าโดยหน้าที่แล้วพิธีกรรมทำหน้าที่ให้ความรู้และรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์แก่ผู้เข้าชม ต่อมาหน้าที่ของพิธีกรรมที่ไม่เพียงแต่ให้ความรู้เท่านั้น ยังเป็นสถานที่ที่ผู้ชมสามารถคาดหวังความบันเทิงจากการเข้าชมอีกด้วย ฉะนั้นภัณฑารักษ์ในยุค “พิธีกรรมเฟื่องฟู” จึงต้องหาข้อมูลเพื่อการตีความการจัดแสดงเพื่อให้วัตถุสามารถเล่าเรื่องราวทางความทรงจำอีกด้วย คุณค่าของ ICH จึงถูกนำเสนอในงานพิธีกรรมเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง โดยตอบคำถามจากโจทย์ต่อไปนี้

- ICH เกิดจากการให้คุณค่าทางความเชื่อและความศรัทธาของคนในสังคม คุณค่าที่สังคมมีให้กับสรรพสิ่งเปลี่ยนตามกาลเวลา จึงถือได้ว่าเป็น “มรดกมีชีวิต” พิธีกรรมจึงมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์แบบ “พลวัต” เพื่อรักษาอัตลักษณ์อย่างต่อเนื่อง (provide sense of identity and continuity)
- พิธีกรรมจะมีมาตรการอย่างไรในการป้องกันความเสียหายและสูญเสียของมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งอาจเกิดจากการเพิ่มจำนวน

ประชากร นวัตกรรมทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทุกวัน หรือการขยายตัวของสังคม “โลกาภิวัตน์”

- พิพิธภัณฑสถานจะมีนโยบายอย่างไรให้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเกิดขึ้นเพื่อปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและยาวนาน
- ในยุคที่ทั่วโลกกำลังส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ พิพิธภัณฑสถานก็เป็นหนึ่งในองค์กรที่มีศักยภาพในการกระตุ้นเศรษฐกิจ หากแต่ไม่ควรละเลยการรักษาสภาพแท้ (authenticity) ของมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งสภาพแท้อาจถูกบิดเบือนโดยการเปลี่ยนแปลงของการแสดงออกทางวัฒนธรรม เช่น แทนที่จะแสดงวัฒนธรรมที่ถ่องแท้ กลับแสดงออกมาในรูปแบบที่นักท่องเที่ยวคาดหวังจะได้ชมแบบผสมผสานความทันสมัยเข้ากับวัฒนธรรมเดิมเพื่อให้ดูน่าสนใจมากขึ้น พิพิธภัณฑสถานจะมีแนวทางอย่างไรในการรักษาสมดุลของวัฒนธรรมเดิมกับความทันสมัย
- จากผลกระทบของ“วัตถุนิยม” หรือความทันสมัยที่มาในรูปแบบการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ความเชื่อและความศรัทธาของคนในสังคมที่เปลี่ยนไป พิพิธภัณฑสถานจะรักษาความรู้สึกในถิ่นฐาน (sense of place) ไว้ได้อย่างไร

ผู้วิจารณ์เห็นว่าหนังสือได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาในการทำให้วัตถุที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑสถานไม่เป็นเพียงแค่ “ของเก่า” อีกต่อไป แต่พิพิธภัณฑสถานยังทำหน้าที่ปลุกความทรงจำจากเหตุการณ์สำคัญของชาติ และตั้งคำถามให้กับผู้เข้าชมว่าวัฒนธรรมของชาติใดบ้างที่กำลังถูกกลืนหายไปจากการเข้ามาของนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและการศึบคลานเข้ามาของสังคม “โลกาภิวัตน์” สมควรหรือไม่ที่คนในชาติจะไหลไปตามกระแสของโลกจนละทิ้งความรู้สึกในถิ่นฐานของตนเอง

สังคมโลกาภิวัตน์กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

งานพิพิธภัณฑสถานในปัจจุบันสามารถเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการ “ตั้ง” คุณค่าโดดเด่นทางวัฒนธรรม (outstanding cultural value) มาเป็นประเด็นสำคัญในการทำการปกป้องและดำรงไว้ซึ่งประเพณีปฏิบัติกับความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น ในบทที่ 5 ของหนังสือเล่มนี้เป็นการศึกษา “ความทรงจำมีชีวิต” ของชนพื้นเมืองในทวีปอเมริกา กรณีศึกษาจึงเป็นเรื่องราวของ National Museum of the American Indian (NMAI) ที่ the New York museum, the museum on the Washington Mall, และ the Cultural Resources Center บริบทที่ทำการวิจัยคือกลยุทธ์การจัดแสดงของ NMAI และค้นคว้าความคิดเกี่ยวกับ “ความทรงจำมีชีวิต” เพื่อทำความเข้าใจ ICH การตีความด้านวัฒนธรรมของพิพิธภัณฑสถานทั้ง 3 แห่ง มี 3 หัวใจหลักคือ วิถีชีวิต (Our Lives) ผู้คน (Our Peoples) และ จักรวาล (Our Universe) โดยเน้นที่ “ความแท้” (authenticity) ทางวัฒนธรรม จากวัตถุที่ยังคงอยู่และเอกสารที่ไม่ได้รับการบิดเบือนจากการรื้อฟื้นทางอารยธรรมสมัยใหม่ ความท้าทายของการจัดแสดงงานก็คือการตีความ “ประเด็นที่ควรถูกละเลย” กับ “ประเด็นที่ควรถูกลืม” เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาวอเมริกันพื้นเมือง พิพิธภัณฑสถานไม่ได้เป็นเพียงอนุสรณ์สถานที่เก็บความทรงจำที่ไม่มีชีวิตอยู่ แต่เป็นที่ซึ่งบอกเล่าวัฒนธรรมของชนพื้นเมืองในอเมริกาที่ยังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและทำหน้าที่แสดงอัตลักษณ์ของชาวอเมริกันพื้นเมืองในสังคมจาก ICH อย่างบทเพลง นิทาน ตำนาน การแสดง และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโดยการบอกเล่าเรื่องราวของบรรพบุรุษจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ผู้วิจารณ์เห็นว่า การเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสำคัญกับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ไม่ว่าโลกจะนำเสนอความเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตาม แต่จิตวิญญาณและความเชื่อจากวัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงเป็นปัจจัยในการแสดงอัตลักษณ์ของชาวอเมริกันพื้นเมือง ดังที่รายการ “พื้นที่ชีวิต” ตอน วิถีอินเดียนแดง ได้เคยนำเสนอไปเมื่อเดือนกันยายน 2555 (สามารถชมได้จาก

https://www.youtube.com/watch?v=eLggu9H4m_o) ขณะที่ชาวอเมริกันพื้นเมืองรุ่นใหม่เข้ามาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่ใช้ชีวิตตามชุมชนเมืองทุกอย่าง แต่หากกลับไปชุมชนบ้านเกิด การใช้ชีวิตแบบวัฒนธรรมดั้งเดิมก็ยังคงอยู่ ความเชื่อที่ว่า “แผ่นดินเป็นแม่ ท้องฟ้าเป็นพ่อ” (strong connection to mother earth and believe in power of natural energy) ทำให้ชนเผ่าพื้นเมืองเชื่อในพลังธรรมชาติและต้องการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นเมืองไว้ และความเชื่อเหล่านี้สามารถยึดโยงชนเผ่าพื้นเมืองด้วยกันแม้ว่าจะถูกกลืนรอนดินแดนโดยชาวอเมริกันปัจจุบัน ข้อดีที่เด่นที่สุดของการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมคือการส่งเสริมการท่องเที่ยว การดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตที่หาได้ยากในสังคมคนรุ่นใหม่สามารถเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวได้อย่างยอดเยี่ยม

คุณค่าทางความทรงจำและความรู้สึกร่วมของผู้เข้าชม

จากหนังสือในบทที่ 3 ได้ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาทางพิพิธภัณฑ์ จากการให้ความสำคัญของวัตถุมาเป็นการเชื่อเชิญให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษาในบทนี้บอกถึงบทบาทของ ICH ที่มีต่อกิจกรรมที่คิดขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจในการจัดแสดงงานในพิพิธภัณฑ์ การวิจัยเกิดขึ้นที่ the National Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa (Te Papa) ซึ่งผสมสองวัฒนธรรมคือเมารีและยุโรปเข้าด้วยกัน วัตถุประสงค์หลักของงานแสดงและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์นี้มีอยู่ 3 ประการคือ 1. เพื่อให้เข้าใจและเก็บรักษาความทรงจำในอดีต 2. เพื่อเพิ่มคุณค่าทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน และ 3. เพื่อเตรียมตัวสำหรับความท้าทายที่จะเกิดขึ้นกับมรดกทางวัฒนธรรมในอนาคต

การเลือกภาพลายนิ้วมือเป็นสัญลักษณ์ของพิพิธภัณฑ์ดังที่แสดงในภาพ 3.1 หน้า 50 จึงเป็นการสะท้อนความคิดที่ว่า Te Papa เป็นเอกลักษณ์ของนิวซีแลนด์ การจัดแสดงวัตถุทางวัฒนธรรมและทางความศรัทธาของชาวเมารี จึงเป็นสิ่งดึงดูดความมีส่วนร่วมจากชาวเมารี และคนทั่วไปใน

นิวซีแลนด์ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากพวกเขาเห็นว่า พิพิธภัณฑ์ได้รวบรวมและวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับวัตถุที่จัดแสดง เพื่อการเรียนรู้ของคนรุ่นต่อๆ ไป จึงกล่าวได้ว่าพิพิธภัณฑ์ประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมในการใช้ทฤษฎีทางการตลาดที่เรียกว่า “the market – and consumer – oriented philosophy of the museum”

ในตอนท้ายของบท ผู้เขียนได้สรุปงานวิจัยว่าพิพิธภัณฑ์นี้เป็น “Story-driven museum” คือการนำเอาความทรงจำและเรื่องราวของคนในชุมชนมาร้อยเรียงให้เกิดเรื่องราวในพิพิธภัณฑ์ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าของประเพณีนิยมยังคงเกิดขึ้นในทุกวัฒนธรรม ประเด็นเรื่องการฟื้นฟู ICH ในบริบทของคนรุ่นใหม่จึงสำคัญกว่าการเพียงแค่นับถือความทรงจำ ICH จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์และพัฒนา วัฒนธรรมนิยมอย่างยั่งยืน

ผู้วิจารณ์เห็นว่าพิพิธภัณฑ์ตามกรณีศึกษาใช้การตีความคุณค่าทาง ความทรงจำมาเป็นปัจจัยในการจัดแสดงงานเพื่อสร้าง “ความรู้สึกร่วม” ในการเข้าชมพิพิธภัณฑ์ โดยผู้ชมจะเกิดความรู้สึกเปรียบเทียบระหว่าง เหตุการณ์ในอดีตที่จำลองไว้ในห้องจัดแสดงกับสถานที่จริงในปัจจุบัน ซึ่ง หากตัวพิพิธภัณฑ์เองตั้งอยู่ในพื้นที่นั้น ความรู้สึกของผู้เข้าชมจะยิ่ง ชัดเจนมากขึ้น เหตุการณ์นี้จึงพิสูจน์ได้ว่า ICH มีบทบาทสำคัญต่องานแสดง และการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในพิพิธภัณฑ์

พิพิธภัณฑ์กับบทบาทของ ICH โดยการมีส่วนร่วมของ คนในชุมชน

ในบทที่ 4 ผู้เขียนได้อธิบายความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมนิยมและการ พัฒนาโดยกรณีศึกษา Vanuatu Cultural Centre (VCC) ซึ่งตั้งอยู่ที่ Port Vila เมืองหลวงของ Melanesian island state of Vanuatu การทำงาน ขององค์กรมุ่งเน้นไปที่การอนุรักษ์วัฒนธรรมและรักษาอัตลักษณ์จากการ ศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น และการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม บทนี้จึง

เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของชาติที่มีผลกับมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งจะแสดงกระบวนการแทรกซึมความแตกต่างทางชนบทร่วมประเพณี VCC เป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ การผลิตภาพยนตร์ทางวัฒนธรรม การทำวิจัยประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และจัดทำโครงการเกี่ยวกับประเพณีที่เล่าต่อกันมาปากต่อปาก หน้าที่ขององค์กรจึงไม่เพียงแต่ทำการรวบรวม รักษา และอนุรักษ์วัตถุที่มีค่าทางจิตใจ (material culture) แต่ยังขยายหน้าที่ไปทางด้านการศึกษา การผสมผสานเรื่องราวในสังคม และการอนุรักษ์วัฒนธรรมโดยกระตุ้นให้มีความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชนระดับรากหญ้าแต่ละพื้นที่ และยังคงปฏิบัติงานวิจัยในกลุ่มหมู่เกาะซึ่งเป็นพื้นที่พื้นฐานในการเชื่อมโยงคนในชุมชนเข้ากับนักวิจัยนานาชาติ VCC ยึดหลักการทำงานแบบ “community-oriented perspective” ดังคำกล่าวของ Huffman ในหน้า 80 ว่า “โครงการมุ่งเน้นไปที่ความเป็น ‘Ni-Vanuatu’ ซึ่งเป็นหนึ่งในหลายวิถีทางที่จะช่วยอนุรักษ์ ท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมรวมถึงวัฒนธรรม ทางภาษาอันทรงคุณค่าของ Vanuatu โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้าง “การ สละสลม” ของชนบทร่วมประเพณีเพื่อคนรุ่นต่อไป จะได้เข้าถึง “ราก” ได้รับการและพัฒนาอัตลักษณ์ของตนเองเอาไว้”

การที่ UNESCO ให้รางวัล “Masterpiece of the Oral and Intangible Heritage of Humanity” ทำให้พิพิธภัณฑ์เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการ “ดึง” คุณค่าอันโดดเด่นทางวัฒนธรรม (outstanding cultural value) มาเป็นประเด็นสำคัญในการช่วยปกป้องและดำรงไว้ซึ่ง ประเพณีปฏิบัติกับความสัมพันธ์ของคนในท้องถิ่น วิธีการที่ VCC ใช้นำ วัฒนธรรมที่เกือบจะลบล้างหายไปกลับมาคือการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์อย่าง ภาพถ่ายของวัตถุ บันทึกเสียงและภาพ เพื่อนำความรู้ ชนบทร่วมประเพณี ประเพณี และทักษะเฉพาะถิ่นกลับมาสู่ชุมชนอีกครั้ง ซึ่งสิ่งที่ภัณฑารักษ์ ของ VCC ใช้เป็นแนวทางในการจัดแสดงงานในพิพิธภัณฑ์ก็คือการแสดง เอกลักษณ์ที่ยังคงอยู่ของท้องถิ่นอย่างพิธีการในวันสำคัญต่างๆ หรือการ

ฟื้นฟูกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ได้เลือนหายไปจากชุมชน เพื่อรักษา “ความแท้” ของวัฒนธรรมให้คงอยู่อย่างยาวนาน

บทที่ 6 และ บทที่ 7 เป็นการค้นคว้าเกี่ยวกับการนำคุณค่าที่โดดเด่นของ ICH มาใช้ในงานพิพิธภัณฑ์ศิลปะและวัฒนธรรมของโลก รวมถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงชีวิตและวัตถุที่มีค่าทางความทรงจำ กรณีศึกษาในบทที่ 6 เป็นการนำเสนองานรูปแบบใหม่ใน Horniman Museum ณ กรุงลอนดอน นอกจากห้องจัดแสดงถาวรอย่างห้องแสดงวิวัฒนาการของมนุษย์และห้องแสดงเครื่องดนตรีแล้ว พิพิธภัณฑ์ยังจัดห้องแสดงชั่วคราวที่จัดแสดงวัฒนธรรมในแต่ละเทศกาล และได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาต่างๆ ซึ่งให้ทั้งความบันเทิงและความรู้เกี่ยวกับของที่นำมาจัดแสดงในแต่ละเทศกาลแก่คนในชุมชนอีกด้วย พิพิธภัณฑ์นี้เน้นแสดงความโดดเด่นของชาติพันธุ์ ในขณะที่พิพิธภัณฑ์ Musée du Quai Branly (MQB) ที่กรุงปารีสซึ่งเป็นกรณีศึกษาในบทที่ 7 เน้นแสดง “สุนทรีย์” ของวัตถุมากกว่าการเล่าเรื่องราวด้านมานุษยวิทยาและแทนที่จะเล่าเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเองเพียงด้านเดียว พิพิธภัณฑ์เลือกที่จะเล่าความเห็นด้านการเมืองของฝรั่งเศสเองที่มีต่อวัฒนธรรมนานาชาติในภูมิภาคเอเชีย แอฟริกา โอเชียเนีย และอเมริกา โดยจัดแสดงงานศิลปะจากภูมิภาคต่างๆ ในโลก และนำเสนอ ICH ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างวีดิทัศน์ สื่อภาพและเสียงอื่นๆ ประเด็นที่น่าสนใจที่กล่าวไว้ในบทนี้คือ “วัฒนธรรมกับการเมือง” เนื่องจากปัจจุบันวัฒนธรรมกลายเป็นสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ข้อโต้แย้งทางการเมืองเกี่ยวกับสิทธิและอำนาจทางวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นโดยไม่ต้องสงสัย ผู้เขียนได้สรุปในตอนท้ายของบทที่ 7 ว่า พิพิธภัณฑ์ทั้ง 5 แห่งที่ได้ยกเป็นกรณีศึกษาตั้งแต่บทที่ 3 ถึงบทที่ 7 กำลัง “เล่นเกม” การนำเสนอมรดกทางวัฒนธรรม (ห้องถื่น) ที่จับต้องไม่ได้โดยนำหลักปฏิบัติและกฎเกณฑ์ของชาติมาเป็นแนวทางแต่ไม่ลืมที่จะนำอิทธิพลของชาติต่างๆ ในโลกมาประกอบการเล่าเรื่องทางประวัติศาสตร์และความซับซ้อนในสังคมท้องถิ่น

ในบทสุดท้ายผู้เขียนชี้ให้เห็น 3 ความสัมพันธ์หลักคือ 1. พิพิธภัณฑ
กับ ICH 2. วัตถุที่มีคุณค่าทางความทรงจำกับความทรงจำที่ยังมีชีวิต 3. การ
รักษาไว้ให้คงอยู่กับการเคลื่อนของมรดกทางวัฒนธรรมและหัวใจสำคัญ
ของการเชื่อมโยงงานพิพิธภัณฑเข้ากับทั้ง 3 ข้อข้างต้นก็คือการมีส่วนร่วม
มือของชุมชนท้องถิ่นเพราะพวกเขาเหล่านั้นเป็น “เจ้าของ” เรื่องราวที่มี
คุณค่าโดดเด่นที่ควรบอกเล่าให้คนในสังคมโลกาภิวัตน์ที่มีการแลกเปลี่ยน
วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องได้รับรู้ จากกรณีศึกษา รูปภาพ และการทำวิจัย
ของผู้เขียน

สรุปได้ว่าหนังสือเล่มนี้สามารถชี้ให้เห็นความสำคัญของคุณค่าที่โดดเด่นทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ที่ผู้ทำงานด้านพิพิธภัณฑไม่ควรมองข้าม
แม้ว่าแต่ละกรณีศึกษาจะเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในประเทศแถบตะวันตก แต่นักศึกษา นักวิชาการ และผู้ที่สนใจงานพิพิธภัณฑในประเทศไทย สามารถ
นำแนวความคิดมาปรับใช้ในการศึกษา ปรับปรุง และพัฒนาการทำงานได้
เป็นอย่างดี

